

*Хаустова Є.Б., к.е.н, доцент,,*

*Бондарчук Т. В., магістрант,*

*Київський національний університет технологій та дизайну*

## **ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ І ЗМІСТ КАТЕГОРІЇ «ДОХІД»**

На сьогодні єдине загально визнане тлумачення змісту категорії «доходи» відсутнє, оскільки економічна сутність цієї категорії різна з точки зору різних наукових підходів. Вона була предметом широких дискусій серед представників різних економічних шкіл та напрямків, яка знаходить своє відображення і в наукових працях багатьох сучасних дослідників [6-9].

Не зважаючи на відмінні напрями їх наукових досліджень, поняття «дохід» траплялось у працях майже всіх дослідників. Ця категорія була предметом широких дискусій серед представників різних економічних шкіл і течій [12].

Як зазначено у економічному словнику, дохід – це кошти в грошовій або натуральній формі, отримані від трудової або підприємницької діяльності. Поняття доходу надзвичайно поширене та часто застосовуване. У сучасних умовах цей термін набуває широкого значення і тлумачення (табл.1).

Таблиця 1

### **Підходи провідних вчених щодо трактування категорії «доходи»**

Автор	Визначення
1	2
Бутинець Ф.Ф. [3, с. 524]	Як економічна категорія дохід (виручка) є потоком грошових коштів та інших надходжень за певний період, отриманий від продажу продукції, товарів, робіт, послуг
Вознюк Г., Загороднюк А. [5, с. 363]	Дохід – 1) різниця між виторгом з реалізації продукції, робіт та послуг і вартістю матеріальних витрат на виробництво та збут цієї продукції. До матеріальних витрат у визначенні доходу зараховують вартість використаних у процесі виробництва матеріалів, виробів, конструкцій, палива та енергії, а також амортизаційних відрахувань, кошти на соціальне страхування та ін. виплати. Доходи підприємства відрізняються від прибутку на суму заробітної плати працівників: дохід дорівнює сумі прибутку і заробітної плати працівників; 2) грошові або матеріальні цінності, отримані від виробничої, комерційної, посередницької та іншої діяльності (виторг)

1	2
Грузінов В.П. [4, с. 340]	Дохід підприємства складається з виручки від реалізації продукції (робіт, послуг), основних засобів (зайвих) й іншого майна підприємства, а також з доходів від позареалізаційних операцій
Продіус Ю.І. [9, с. 254-255]	Дохід – це виручка від реалізації продукції (робіт, послуг) за вирахуванням матеріальних витрат. Він є грошовою формою чистої продукції підприємства, тобто охоплює оплату праці та прибуток
Сідун В.А., Пономарьов Ю.В. [8, с. 382]	Дохід підприємства – це виторг з реалізації продукції, послуг та виконання робіт без урахування податку на додану вартість та акцизного збирання
Блонська В.І. [2]	Дохід підприємства – це надходження, одержані внаслідок його господарської діяльності за певний період часу у вигляді конкретних економічних вигід, отриманих внаслідок використання у господарському процесі залучених для цього економічних ресурсів в умовах прийняттого рівня підприємницького ризику
Шмиголь Н.М. [10]	Дохід підприємства – це збільшення економічних вигід внаслідок надходження активів і/або погашення зобов'язань, що приводить до зростання капіталу організації, за винятком внесків учасників (власників майна), та отримане внаслідок використання в господарському процесі залучених для цього економічних ресурсів та конкурентних переваг в умовах прийняттого рівня підприємницького ризику
Біла О.Г. [1, с. 72]	Грошові надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – це загальний дохід від основної діяльності підприємства, його внесок у валовий внутрішній продукт країни
Камінська Т.Г. [6]	Доходами організації визнаються збільшення економічних вигід протягом звітного періоду внаслідок надходження активів і / або підвищення їх вартості, і / або зменшення зобов'язань, які приводять до збільшення капіталу організації, за винятком внесків власників

У сучасних умовах ринкової економіки для кожного підприємства не залежно від його галузі важливим є процес контролювання доходів. При цьому їх класифікація відіграє важливу роль.

Доходи підприємства можна класифікувати за різними ознаками залежно від мети, для досягнення якої потрібна інформація про них. У сучасній науковій літературі дохід розглядається також і як одна з центральних величин у теорії оподаткування та податковому законодавстві.

Так, для цілей оподаткування дохід трактується як надходження, що виникають на основі процесу ціноутворення, з урахуванням відповідних понесених затрат у розрізі окремих джерел (форм) доходу або його суб'єктів [11].

## Список використаних джерел:

1. Біла О.Г. Фінанси підприємств / О.Г. Біла : навч. посібн. – Львів : Вид-во "Магнолія 2006", 2008. – 383 с.
2. Блонська В.І. Стратегія управління доходами торговельного підприємства в умовах розвитку ринкових відносин / В.І. Блонська // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.6. – С. 117-123.
3. Бухгалтерський фінансовий облік / за ред. Ф.Ф. Бутинця. – Вид. 7-оє. – Житомир : Вид-во "Рута", 2006. – 832 с.
4. Грузинов В.П. Экономика предприятия (предпринимательская) / В.П. Грузинов : учебник. – Изд. 2-е. – М. : Изд-во ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 795 с.
5. Економічна енциклопедія. У трьох томах. – Т. 1 / за ред. С.В. Мочерного та ін. – К. : Вид. центр "Академія", 2002. – 863 с.
6. Камінська Т.Г. Взаємозв'язок доходів і витрат як категорій оціночних характеристик руху капіталу в обліку / Т.Г. Камінська // Науковий вісник НУБіП України : зб. наук. праць. – К. : Вид-во НУБіП України, 2010. – Вип. 154. – Ч. 3. [Електронний ресурс]. – Доступний з [http://www.nbu.gov.ua/portal/chem\\_biol/nvnau/2010\\_154\\_3/10ktg.pdf](http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnau/2010_154_3/10ktg.pdf).
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів від 07 лютого 2013 р. ? 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства фінансів від 31 березня 1999 р. ? 87 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>
9. Продиус Ю.И. Экономика предприятия / Ю.И. Продиус : учебн. пособ. – Харьков : Изд-во "Одиссей", 2004. – 416 с.

10. Сідун В.А. Економіка підприємства / В.А. Сідун, Ю.В. Пономарьова : навч. посібн. – К. : Центр навч. літ-ри, 2003. – 436 с

11. Шмиголь Н.М. Економічна суть доходів та доходності в системі управління підприємством / Н.М. Шмиголь // Держава та регіон : наук.-виробн. журнал. – Сер.: Економіка та підприємництво. – Запоріжжя : Вид-во Класичного приватного університету. – 2009. – ? 7. – С. 221-225.

*Хаустова Є.Б., к.е.н, доцент,*

*Галецька О.В., магістрант,*

*Київський національний університет технологій та дизайну*

## **ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ ДЛЯ ПОТРЕБ УПРАВЛІННЯ**

Різноманітність економічної категорії «витрати» пояснює відсутність єдиного підходу до виокремлення їх класифікаційних ознак, на які мають вплив різноманітність витрат і технологічні особливості підприємства. Витрати утворюються в процесі формування та використання ресурсів для досягнення певної мети. Виробничі витрати є головними об'єктами управління підприємством в цілому.

Метою обліку витрат є своєчасна, повна, достовірна оцінка та відображення фактичних витрат, а також своєчасний контроль за використанням ресурсів та грошових коштів.

Трактуювання економічного розуміння витрат виробництва дещо змінювалося упродовж розвитку економічної думки. В останні роки значення виробничих витрат сильно виросло. Нині існує велика кількість підходів до класифікації витрат, більш детальний розгляд яких дозволить краще дослідити сутність виробничих витрат зокрема.

Витрати діяльності є якісним показником діяльності підприємства, тому що їх розмір і рівень формуються під впливом факторів як зовнішнього, так і